

Öğrencilerin Göç İle Birlikte Adaptasyon Süreci Üzerine Bir Araştırma: Iğdır Üniversitesi Örneği

A Study on the Adaptation Process of Students with Migration: The Case of Iğdır University

Erol AKYILDIRIM

Dr. Iğdır Üniversitesi

akyildirimerol@gmail.com

<https://orcid.org/000-0003-2333-6044>

Makale Başvuru Tarihi: 14.04.2025

Makale Kabul Tarihi: 28.06.2025

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Musa YILMAZ

Dr. Iğdır Üniversitesi

musayilmaz114@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-9929-7814>

Anahtar Kelimeler:

Sosyal adaptasyon,
Aidiyet, İçsel
bütünleşme, Iğdır

ÖZET

Çalışma üniversite öğrencilerinin Iğdır'a uyum süreçlerinin araştırılmasını amaçlamaktadır. Adaptasyon süreçlerini etkileyen olumlu ve olumsuz hususların neler olduğunun bilinmesi, öğrencilerin başarıları ve adapte süreçleri için önem arz etmektedir. Bu nedenle öğrencilerin yerli toplum tarafından kabul süreçleri, dayanışma, aidiyet, kimlik oluşturma ve sosyal kabul durumlarının araştırılması planlanmıştır. Katılımcıların kaynak bölgeden hedef bölgeye (Iğdır) göç ile birlikte ayrımcılık, sosyal dışlanma, sosyal mesafe düzeyleri ve sosyal temas düzeylerinin bilinmesi, öğrencilere yönelik yapılacak çözüm önerilerinde önem arz etmektedir. Çünkü öğrencilerin sosyal sermayelerinin güçlenmesi ve kimlik oluşturmalarının sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi, hedef bölgedeki toplumla adapte olmalarına bağlıdır. Bu nedenle katılım soru formunda özetle Iğdır'a adapte olup olmadıkları, geldikleri bölge ile olan farkları, adapte süreçlerini etkileyen olumlu ve olumsuz faktörlerin neler olduğu hakkında açık uçlu sorular yöneltilerek irdelenmiştir. Araştırmada Iğdır meslek yüksekokulu öğrencilerinden 15 katılımcı ile sessiz bir ortamda ses kaydı alınarak nitel görüşme yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin adapte süreçlerinde en büyük etkenin kendi aralarında (yurtta, okulda) sergilemiş oldukları bütünleşme ile gerçekleştiği sonucuna varılmıştır.

Keywords: Social
adaptation, Belonging,
Internal integration,
Iğdır.

ABSTRACT

The study aims to investigate the adaptation processes of university students to Iğdır. Knowing the positive and negative aspects that affect adaptation processes is important for students' success and adaptation processes. For this reason, it was planned to investigate the acceptance processes of the students by the local society, their solidarity, belonging, identity formation and social acceptance situations. Knowing the discrimination, social exclusion, social distance and social contact levels of the participants along with their migration from the source region to the target region (Iğdır) is important in the solution suggestions to be made for the students. Because the strengthening of students' social capital and the healthy formation of their identity depend on their adaptation to the society in the target region.

For this reason, the participation questionnaire was examined by asking open-ended questions about whether they adapted to Iğdır, the differences with the region they came from, and the positive and negative factors that affected their adaptation process. In the study, a qualitative interview was conducted with 15 participants from Iğdır vocational school by recording in a quiet environment. In the study, it was concluded that the biggest factor in the adaptation process of the students was the integration they displayed among themselves (in the dormitory, at school).

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): AKYILDIRIM E.ve YILMAZ M, (2025), “Öğrencilerin Göç İle Birlikte Adaptasyon Süreci Üzerine Bir Araştırma: Iğdır Üniversitesi Örneği”, *Middle East Journal of Refugee Studies* S.10(1), ss.114-139, Doi: <https://doi.org/10.70045/mejrs.1675631>

1. GİRİŞ

Göç, “ekonomik, siyasi ve toplumsal sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret, muhaceret” (TDK, 2023) şeklinde Türk Dil Kurumu sözlüğünde tanımlanmaktadır. Yalçın, göç kavramını sosyal, siyasal, ekolojik, ekonomik veya bireysel olarak bir bölgeden başka bir bölgeye ya geçici ya da sürekli olarak yapılan kültürel, toplumsal bağlamdaki bireysel ve kitlesel hareketlilik olarak tanımlanmaktadır (Yalçın, 2004, s.13-50). Göç kavramı, Göç Terimler Sözlüğünde ise “*Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir Devlet içinde yer değiştirmek ve süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketidir. Buna, mülteciler, yerinden edilmiş kişiler, yerinden çıkarılmış kişiler ve ekonomik göçmenler dâhildir*” olarak ifade edilmektedir (Göç Terimler Sözlüğü, s.35-36).

Varış bölgelerdeki gelişmiş ekonomik ve sosyal yaşam tarzları, göç üzerinde doğrudan ya da dolaylı olarak etkili olmaktadır. Göç ile birlikte hedef ya da varış bölgelerde de önemli oranda problemlerin oluşmasına yol açmaktadır. Etnik unsur bağlamında çatışmaların oluşması sosyal uyum problemine yol açmaktadır. Ayrıca kültürel, politik, dini vb. problemlerin oluşması ve gıda temini, istihdam ve barınma gibi sorunların oluşmasını tetiklemektedir (Demirhan ve Aslan, 2016, s.24). Aynı etnik unsura sahip birey ya da kitlelerde uyum sürecinin daha hızlı olduğu söylenebilir. Nitekim çalışmada katılımcıdan elde edilen verilerin aynı etnik unsurlarda uyum probleminin olmadığı gözlenmiştir (K7).

Genel anlamda Lee’nin İtme ve Çekme kuramı bağlamında çalışma ele alınmıştır. Çünkü göç eylemlerinde çekici konumda bulunan yerleşim bölgelerinin göç üzerinde önemli oranda etkili olduğu söylenebilir (Akyıldız ve Ertürk, 2021, s.14). Başta istihdam olanakları olmak üzere, eğitim, sağlık, ulaşım ve alt yapı gibi olanakların gelişmiş olması, kentin çekici faktörleri kapsamında ele alınabilir (Recepoglu ve Değer, 2021, s.59-61). Çalışmada öğrencilerin Iğdır’ı tercih etmesinde, kentin itici etkenleri ile birlikte çekici etkenlerinin de eğitim amaçlı yapılan göç üzerinde önemli oranda etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırma, Iğdır Meslek Yüksek öğrencilerinin Iğdır’a uyum sürecini amaçlamakta-

dır. Öğrencilerin Iğdır'a uyum süreçlerini kolaylaştırıcı ve ayrıştırıcı etkenlerin neler olduğu hususunu irdelemiştir. Öğrencilerin adaptasyon süreçlerini etkileyen olumlu ve olumsuz faktörlerin öğrenilmesi sosyal uyum süreçlerinde çözüm üretilmesine olanak sağlayacaktır. Bu nedenle öğrencilerin Iğdır'a uyum sürecinde, Iğdır'ın coğrafik konumu ve çevresel, ekonomik, sosyo-kültürel etkenler bağlamında memnuniyet düzeylerinin araştırılması hedeflenmektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin kendi aralarında dayanışma, aidiyet, kimlik oluşturma ve sosyal kabul düzeyleri irdelenmemiştir. Uyum sürecinde katılımcılara Iğdır'a adapte düzeyleri, öğrencilerin geldikleri bölge ile olan farkları, adapte süreçlerini etkileyen olumlu ve olumsuz faktörlerin vb. açık uçlu sorular yöneltilerek irdelenmiştir. Araştırmada, Iğdır meslek yüksekokulu öğrencilerinden gönüllü 15 katılımcı ile sessiz bir ortamda ses kaydı alınarak nitel görüşme yapılmıştır.

1. Kavramsal ve Kuramsal Çerçeve

Katılımcılar Iğdır'a uyum sürecinde sosyal dışlanma, sosyal mesafe ve sosyal temas düzeyleri, kimlik oluşturma gibi durumlara maruz kalacaklarından çalışmayla ilişkili olan kavramların ve kuramların açıklanması önem arz etmektedir.

Sosyal Uyum

İnsanların birlikte yaşama güdüsü psikoloji, sosyoloji ve sosyal psikoloji gibi alanlarda çeşitli araştırmaların yapılmasını gerekli kılmıştır. Son zamanlarda küresel çapta yaşanan değişimler uyum ve aidiyet kavramlarının yeniden güncellenmesine ve yorumlanmasına zemin hazırlamıştır. Aidiyet bireyler arası ilişkilerin inşa edilmesinde önemli bir temel güdü olarak tanımlanmaktadır. Göç ile birlikte gidilen bölgenin kültürünün bilinmemesi çevreye uyum problemi, dini problemler, barınma problemi, maddi zorluklar vb. birçok problemin oluşmasına yol açabilmektedir. Bu ve benzeri problemlerin minimize edilmesi sosyal uyum ve kimlik oluşturma konusunda kolaylık sağlanmış olacağı söylenebilir. Sosyal uyum sürecinde göçmenlerin detaylı olarak tanınmaları, onlara yönelik ekonomik, kültürel ve sosyal alanlarda çeşitli çözüm önerileri ile yaklaşımlarına zemin hazırlanabilir (Sözer, 2019, s.418-431).

Uyum (Entegrasyon) kelimesi ilk olarak 1630'larda Latince integratus kelimesinden gelmiştir. 1802 yılında bütünün parçalarını bir noktaya toplamak anlamında kullanılmıştır. 1940 yılında ise çeşitli etnik unsurların bir arada yaşaması olarak kullanılmaya başlanmıştır (Online Etymology Dictionary, 2024). Toplumsal uyum başka bir ifade ile adapte olma kavramı ise herhangi bir bireyin ya da kitlenin varış bölgesinde, dil, din, kimlik, etnik gibi durumlarda çevre olan ilişkilerinin uyum sağlanması şeklinde tanımlanmaktadır (Balci, 2022, s.116). Diğer bir ifade ile bireyin kendisi ve çevresi ile kurduğu iletişim sonucu ortaya çıkan düzenli iletişim ya da ilişki şeklinde ifade edilebilir (Avcı, 2006, s.39-63).

Toplumsal Bütünleşme ve Aidiyet

Farklı toplumsal dokuların, yapıların, kültürlerin bir arada yaşayarak birbirlerine entegre oldukları toplumsal bütünleşme, sosyal uyum olarak ifade edilebilir. Toplumsal uyumun yüksek olduğu toplumlarda sosyal kabul anlayışlarının da yüksek oldukları görülmektedir. Çünkü çeşitliliğin, kabul edildiği toplumlarda, toplumsal bütünleşme ve sosyal kabul görülebilmektedir. Sosyal bütünleşmenin yaşandığı yerlerde, etnik uyumsuzlukların, sosyal çatışmaların görülmediği söylenebilir. Diğer bir ifade ile sosyal dışlanmanın fazla olduğu ve bireyler arasında sosyal temasın az olduğu toplumlarda, toplumsal bütünleşmenin yerine, çatışmaların olması muhtemeldir. Farklı kültür, etnik yapıların kabul gördüğü bölgelerde, kitleler bir bütün olarak kabul edilmektedir (Saggar et al., 2012; s.18).

Bireyin kendisini göç ettiği topluma ait hissetmesi aidiyet kavramı ile ifade edilebilir. Aidiyet kavramına bakıldığında bireyin içinde bulunduğu toplumda kendisini nasıl ürettiği ve nasıl konumlandığı, anlamlandırdığı önem arz etmektedir. Ayrıca bireyin dâhil olduğu toplumda siyaset, etnik köken, mekân, kültür ve komşuluk ilişkilerinde bütünü ifade etmektedir (Sözer, 2019). Başka bir ifade ile aidiyet, temel bir insan güdüsü şeklinde tanımlanmakla birlikte bireyler arası ilişkilerin oluşmasında, sürdürülebilir olmasında ve ilişkilerin geliştirilmesi şeklinde ifade edilebilir (Baumeister ve Leary, 1995, s.497).

Kültürleşme ve Kimlik Oluşumu

Kültürleşme kavramında bakıldığında Türkdoğan'a göre en dar anlamda bir kültürün diğer bir kültür ile olan teması etmesi ve değişime uğraması şeklinde tanımlanabilir (Türkdoğan, 1977, s.75). Kültürleşme, kaynak bölge toplumunun hedef bölgede süreç içerisinde geçirdiği değişimi ifade ettiği söylenebilir. Başka bir ifade ile kültürleşme, göç ile birlikte kültürler arası iletişim sonucu değerlerde, davranışlarda ve tutumlarda süreç içerisinde oluşan değişim sürecini ifade etmektedir (Berry, 2006, 97-112).

Göç ile birlikte kimlik oluşturma sürecinde heterojen toplumlarda hem olumlu hem de olumsuz durumların oluşması kaçınılmaz bir durum olarak kabul edilmektedir. Etnik anlamda toplumun bünyesinde ayrıştırıcı ve ötekileştirici çatışmaların yaşanması, toplumun bünyesinde kalıcı hasarların oluşması tetiklemektedir. Bu ve benzeri durumların yaşanmaması için çözüm önerilerinin geliştirilmesi önem arz etmektedir. Kimlik oluşturma süreçleri karmaşık bir hal aldığından, hedef bölgede toplumla bütünleşme yerine kabul etme savaşının oluşması gibi birtakım problemlerin oluşması kaçınılmaz olmaktadır (Akıncı ve ark., 2015; 76-80). Kimlik oluşturma sürecinde sosyal sistemin bireye dayattığı kimlik ile öznenin oluşturmak istediği kimlik söz konusudur. Bu süreçte bireyin istediği kimlik ve dışsal bir dayatmanın arzuladığı kimlik bulunmaktadır (Balcı, 2022, s.112)

İlgili Kuramsal Yaklaşımlar

İtme Çekme Kuramı

Everett Lee tarafında ilk olarak 1966 yılında “İtme-Çekme Kuramı” olarak kaleme alınmış olup birçok düşünür tarafında katkı yapılarak geliştirilmiştir. Lee, kuramında temel olarak göçün itici ve çekici etkenlerini öne sürmüştür. İtme ve çekme kuramında kaynak bölge ile hedef bölge arasında olumlu ve olumsuz koşulların varlığını göstermesi olarak ifade edilebilir. Yaşanılan yerlerdeki itici ve çekici faktörlerin, hedef bölgede itici ve çekici faktörlerden ayrı olarak bir bütün içerisinde bulunmaktadır (Çağlayan, 2006, s.72-73).

Lee’nin göç tanımlamasına bakıldığında, ikamet edilen yerlerden varış bölgesine yarı kalıcı ve kalıcı olarak yer değiştirme eylemi olarak ifade etmektedir. Göç sürecini mesafe, istekli ya da isteksiz ayrımına bakılmadan bir bütün olarak ele alınması gerektiğini ifade etmektedir (Lee, 1966, s.49). İtici faktörler olarak bireyin yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine siyasi, sosyal ve ekonomik nedenler olarak ifade edilebilir. Çekici nedenler olarak bireyin yaşadığı yerden daha cazip olan bölgelerin olması şeklinde ifade edilebilir. Ülkelerin yapmış oldukları göç politikaları, göçün çekici ve itici durumlarını etkilemektedir. Ücretli emek bakımında ele alındığında ikamet edilen bölgedeki düşük ücretler itici durumu yansıtırken, göç edilen bölgede yüksek ücretli emeğin olması çekici durum olarak ele alınabilir (Aksoy, 2012, s.295).

Peterse’nin Beş Göç Tipi Kuramı

Petersen göç tiplmesinde göç sürecinde sadece itme ve çekme faktörlerine bağlı olmadığı bununla birlikte bireysel ve sosyal etkenlerin de etkili olduğunu ifade etmektedir (Özcan, 2017, s.193). Petersen içi asıl olan itme ve çekme etkenlerinin altında yatan sebebin olduğudur. Tarihsel döngüyü önemseyerek süreç içerisinde bazı olumlu ya da olumsuz süreçlerin değişebileceğini önemsemektedir. Örneğin göç için itme durumunda olan bir durumun zamanla çekme faktörü olarak değişebileceğini vurgulamaktadır. Göç eyleminde maddi koşulların her zaman önemli bir etken olduğunu dile getiren Petersen, ekonomik yapının belirli toplumsal tabakalar için ne anlama geldiği, göçü nasıl şekillendirdiği gibi hususların ayrıntılı olarak incelenmesi gerektiğini savunmaktadır. Başka bir ifade ile Petersen, sınıfsal ve bireysel farklılıklar bağlamında da göçlerin analiz edilmesini gerekli bulmaktadır (Çağlayan, 2006, s.75-76).

Parekh’in Üçlü Göç Kuramı

Parakh, Üçlü Göç kuramında bireyin göç ettiği bölgede herhangi bir ayrıma maruz kalmadan din ve etnik sınıf gözetmeksizin kabul edilme süreci olarak görülmektedir. Liberal görüşte bireyler bir bütün olarak ele alınmakta ve toplumsal düşüncede de göçmenlerin göç ettiği bölgenin toplumsal dokusuna entegre olup olmadığı hususu elen alınmaktadır. Bu süreçte göç edilen bölgede uyum sürecinin gerçekleşmesi

önem arz etmektedir. Etnik ya da milliyetçi düşüncede göç ile birlikte göçmenleri hedef bölgede kan ya da etnik anlamdaki bir bağ ile bireylerin birbirleri ile bağlı olması ve tarihsel süreçte ortak payda da olması esas alınmaktadır. Misal olarak Almanya'ya kan bağı ile bağlı insanların kolaylıkla bu ülkenin vatandaşı olarak kabul edilmesi ve bu durumun dışında olanların da zorlu bir uğraş sonucunda yanı statüyü yakalamalarıdır (Türkkan, 2019, s.36).

Damga Teorisi

Damga kavramı bir bireyin diğer bir bireyden istenmeyen bazı niteliklerinden dolayı toplumda farklı olarak işaretlenmesi ya da etiketlenmesi olarak tanımlanabilir (Özçürümez, 2013). Damga teorisinin öncüsü ABD'li Erwing Goffman (1922-1982) kabul edilmektedir. Goffman bireyin damgalanması sadece psikolojik boyuttan olmadığını, bununla birlikte sosyolojik ve siyasal düzeyde de olabileceğini ifade etmektedir. Damganın çok boyutlu olabilen bir yapısı bulunmaktadır (Goffman, 2014, s.145).

Habitus Teorisi

Davranışlar, alışkanlıklar şahıslara bağlı değişmemekle birlikte toplumda eğitim, kültür, moda gibi davranış kalıpları ile şekillenebilmektedir (Tatlıcan ve Çeğin, 2007: 305-306). Habitus kavramına en etkili ve kapsayıcı tanımı Bourdieu'un yaptığı tanım gelmektedir. Bourdieu'ya göre habitusun alışkanlıkların dışında edinilmiş alışkanlıkların sürekli tekrarlanarak bedende cisimleşmesi ve bireyin kültürden etkilenmesi olarak ifade etmektedir (Bourdieu, 1990, s.277). Başka bir ifade ile bireyi toplumda biçimlendirerek toplumsal statü kazandıran bir niteliği bulunduğu tanımlaması da yapılabilir. Daha da somutlayacak olursak bireyin alışmış olduğu ortamından başka bir mekana taşınması sonucu alışkanlık bağlamında çektiği problemler olarak ifade edilebilir. Habitus yatkınlıklar bütün olarak da tanımlanabilir (Kaplan ve Yardımcıoğlu, 2020, 5-6).

Kırılğanlık Teorisi

Kırılğanlık bireyin yaşı, bedensel durumu, cinsiyeti ve sosyal statüsü kapsamında tanımı yapılabilir. Kırılğanlık, öznenin şekillendirilmesi ile birlikte kırılğanlık kavramına bağlı çeşitli tanımlar yapılabilmektedir. Bryan Turner'e göre insan varlığının maddi boyutunun yanında ruhsal anlamda çevresel koşullardan yaralanmaya, zarar görmeye yönelik bir durumu olarak ifade edilmektedir (Turner, 2006, s.28). Turner, geleneksel bağlamda kırılğanlığı bireyin korunmasızlığı olarak ifade ederek insanlığın çevredeki tehlikelere karşı savunmasız olduğunu ortaya koymaktadır. Kırılğanlık modern bağlamda ele alındığında fiziksel ve maddi boyutunun ötesinde ahlaki, psikolojik, manevi zayıflığını ve savunmasını içermekte ve daha çok soyut bir anlam taşımaktadır (Turner, 2006).

2. Yöntem

Araştırmanın Modeli ve Yaklaşım (Fenomenoloji)

Bilimsel araştırmalarda tercih edilen yöntemin, hedeflenen amaca uygun olarak belirlenmesi son derece önemlidir (Karasar, 2012). Yöntem, gerçeğe ulaştıran harita, izlenmesi gereken yol anlamına gelir (Arslantürk, 2016). Bu bağlamda çalışmada nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Bununla beraber, bilimsel araştırmalarda araştırmanın kuramsal yönü de oldukça önemlidir. Çünkü kuramsal yaklaşım; ampirik çalışmaya imkân veren bir alanda, çalışmanın düşünsel bir zemine oturmasını sağlar, ona fikri bir derinlik, perspektif ve zenginlik kazandırır (Günay, 2006, s.509-542). Bu nedenle, araştırmanın amacına ve nitel araştırma yöntemine uygun, fenomenoloji kuramı benimsenmiştir. Fenomenoloji; *“birey ve onun bilinçli deneyimleri ile başlayan ve daha önceden var olan kabuller, ön yargılar ve felsefi dogmalardan kaçınmaya çalışan bir yöntemdir”*. Bu yönüyle fenomenoloji, *“olayları (görünümleri) toplumsal aktör tarafından ‘doğrudan doğruya’ algılandığı şekilde inceler”* (Wallace and Wolf, 2012). Böylece insan bilincinin ve insanların içinde yaşadıkları dünyayı yorumlama biçimlerinin araştırılması mümkün hale gelebilir.

Fenomenolojik araştırmalarda temel amaç, gündelik hayatta karşılaşılan olay, olgu, deneyim, algı ve durumlar gibi karakteristikleri derinlemesine incelemek ve anlamaya çalışmaktır. Herhangi bir olguya yönelik yaşantılar, deneyimler ve olguya yüklenen algılar ortaya çıkarılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016; Creswell ve Creswell, 2017; Van Manen, 2017; Gallagher, 2022). Dolayısıyla bu çalışmada, araştırmaya katılan katılımcıların göç olgusu ile ilgili yaşamış olduğu deneyimleri, algıları ve düşünceleri fenomenolojik bir yaklaşımla derinlemesine araştırılmıştır. Katılımcıların, göç olgusuna dair düşünceleri nitel bir anlayışla ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu ve Örneklem Seçimi (Kartopu Örnekleme)

Bu çalışmanın evreni, Iğdır Meslek Yüksekokulu öğrencilerini kapsamaktadır. Evrenden örneklem seçimi sürecinde, kartopu örneklem tekniği kullanılmıştır. Kartopu örneklem tekniği, evren hakkındaki bilgilerin eksik olduğu ve evreni oluşturan öğelere ulaşmanın zor olduğu durumlarda kullanılan bir tekniktir (Turhanoğlu ve ark., 2012). Bu teknikte araştırmacı, mülakat veya diğer veri toplama teknikleri kullanarak, bir ya da birden fazla katılımcının sosyal ağ bağlantıları üzerinden ağdaki diğer aktörlere ulaşması şeklinde gerçekleşir (Aksoy ve ark., 2018, s.137-167). Kartopu örneklem yoluyla örneklem seçilirken belirli özelliklere ve deneyimlere sahip olan kişilerin seçilmesi, konu ile ilgili zengin veriler elde edilmesine olanak tanımaktadır (Berg et al., 2015, Gürbüz ve Şahin, 2018, s.71-72). Bu nedenle, çalışmada kartopu örneklem tekniği kullanılarak, Iğdır Meslek Yüksekokulu’nda eğitim gören ve göç konusunda deneyim sahibi olan 15 katılımcı ile sessiz bir ortamda ses kaydı alınarak nitel görüşme yapılmış olup derinlemesine görüşme yapılmıştır. Katılımcıların yaş

aralığı 18 ile 24 arasında değişmektedir. Katılımcılara K1, K2, K3...K15 şeklinde rumuz verilerek isimleri gizli tutulmuştur.

Veri Toplama Süreci (Yarı Yapılandırılmış Görüşmeler)

Bu çalışmanın verileri, nitel araştırma yöntemlerinde sıklıkla kullanılan görüşme (mülakat) tekniği aracılığıyla elde edilmiştir. Görüşme, sözlü iletişim yoluyla derinlemesine veri toplama tekniğidir (Lamont and Swidler, 2014, p.153-171). Görüşme sayesinde, insanların çeşitli konulardaki bilgi, deneyim, düşünce, algı ve tutumları ile bunların nedenlerinin öğrenilmesi ve anlaşılması mümkün olabilmektedir (Karasar, 2012). Görüşme esnasında kullanılan araç ise, yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırmaya özgü 10 sorudan (5 demografik 5 araştırmaya yönelik sorular) oluşmaktadır. Görüşme formunun hazırlanma sürecinde, konu uzmanı öğretim üyelerinin görüşleri alınmıştır. Uzman görüşlerden ve araştırmacının kendi deneyiminden elde edilen bilgiler doğrultusunda, soruların açıklığı, uygunluğu ve yeterliği gibi özelliklere dikkat edilmiştir. Göç konusunda deneyim sahibi olan ve gönüllü katılım sağlayan katılımcılara, yapılacak olan görüşmenin konusu hakkında önceden bilgi verilmiştir. Görüşmeler, fakültenin sınıfında, uygun vakitlerde, sessiz ve sakin bir ortamda araştırma etiğine uygun olarak yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler esnasında ses kaydı cihazı kullanılmasına izin verildiği için, katılımcıların görüşleri kaydedilmiştir. Katılımcıların göç olgusuna dair deneyimleri, tutum ve görüşleri ayrıntılı ve derinlemesine anlaşılmasına çalışılmıştır.

Verilerin Analizi (Betimsel Analiz)

Görüşme tekniği ile elde edilen veriler, betimsel analize tabi tutularak analiz edilmiştir. Betimsel analizde amaç, görüşme tekniği ile elde edilen verileri düzenlemek, yorumlamak ve rapor halinde sunmaktır. Betimsel analiz esnasında veriler, çoğunlukla kategorilere ayrılır, sınıflandırılır, bulgular özetlenir ve özetler araştırmacının öznel birikimi ile yorumlanır (Kitzinger, 1995, Kvale, 1996, Yıldırım ve Şimşek, 2011, Baltacı, 2019). Bununla beraber betimsel analiz dört aşamalı bir süreci içerebilir. İlk aşamada, kategori ve temalar belirlenebilir. İkinci aşamada, veriler işlenir. Üçüncü aşamada, bulgular tanımlanır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenir. Son aşamada ise, bulgular açıklanır, ilişkilendirilir, anlamlandırılır ve yorumlanır (Baltacı, 2019, s. 368-388). Bu çalışmada görüşme tekniği ile elde edilen verilerin özgün şekline mümkün olduğunca bağlı kalınarak ve katılımcıların ifadelerinden doğrudan alıntı yapılarak, betimsel bir yaklaşım benimsenmiştir. Konu başlıkları çeşitli kategorilere ayrılarak, konu ile ilgili kodlara yer verilmiştir. Böylece görüşmelerde elde edilen veriler betimsel analize tabi tutularak analiz edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmanın geçerli ve güvenilir veriler sunması, araştırmada elde edilen bulguların inandırıcılığı ile doğrudan ilişkilidir (Connelly, 2016, s.435). Nitel araştır-

malarda geçerlik ve güvenilirliğin yanı sıra, inanılrlık, sonuçların doğruluğu ve araştırmacının yetkinliği de oldukça önemlidir (Krefting, 1991, s.214-222). Dolayısıyla, araştırma sonuçlarının geçerliğini, güvenilirliğini ve inanılrlığını artırmak için bir takım uygulamalar yapmak mümkündür. Bu uygulamalardan bazıları; görüşme (mülakat) ile ilgili uzman görüşlerin alınması, görüşme esnasında katılımcılarla uzun süreli etkileşim, katılımcılara iletilen sorunun anlaşıldığına dair geri dönüş teyididir (Holloway and Wheeler, 1996). Bu çalışmada, tüm bu söz konusu kriterler uygulanmıştır. Bunun yanında, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini tehdit eden faktörleri en aza indirmek ya da ortadan kaldırmak amacıyla çeşitli önlemler alınmıştır.

Araştırmada geçerlik ile ilgili önlemler, iç geçerlik ve dış geçerlik şeklinde iki aşamalı uygulanmıştır. Araştırmanın iç geçerliğini sağlamak amacıyla; konu ile ilgili uzman görüşleri alınmış, katılımcı teyidi yapılmış, doğrudan alıntı yapılmış ve katılımcılarla yeterli süre etkileşime girilmiştir. Araştırmanın dış geçerliğini sağlamak amacıyla; katılımcılara konu ile ilgili bilgi verilmiş, veri toplama aracı ve süreci açıklanmış, çalışma grubunun özellikleri ve seçim şekli ifade edilmiş, çalışmanın uygulama süreci açıklanmış ve araştırmacının rolü belirtilmiştir. Son olarak araştırmaya katılan katılımcılar, araştırmanın amacına katkı sağlayacak uygun nitelikli kişilerden oluşturulmuştur.

Araştırmada güvenilirlik ile ilgili alınan önlemler ise; iç güvenilirlik ve dış güvenilirlik şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın iç güvenilirliğini sağlamak amacıyla; elde edilen veriler hem yazılı olarak hem de kayıt cihazı ile kayıt altına alınarak veri kaybı önlenmiş ve bulgular değiştirilmeden doğrudan sunulmuştur. Araştırmanın dış güvenilirliğini sağlamak amacıyla, elde edilen veriler arasındaki tutarlılık kontrol edilerek çalışmanın ilgili yerlerinde gerekli tartışmalara yer verilmiştir.

3. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde Iğdır Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin Iğdır'a uyum sürecini belirleyen toplumsal faktörlere dair bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular, ilgili başlıklar şeklinde kategorilere ayrılmıştır. Kategoriler altında kodlara yer verilerek, veriler betimsel bir yaklaşımla sunulmuştur.

3.1. Adaptasyonu Etkileyen İtici Faktörler

Eğitim amaçlı Iğdır'a göç eden öğrencilerin, Iğdır'a uyum sürecini olumsuz etkileyen faktörler; coğrafi ve fiziksel faktörler, sosyo-kültürel uyumsuzluklar ve ulaşım sorunları olarak kategorize edilmiştir.

Coğrafi ve Fiziksel Faktörler

Iğdır, coğrafi konum bakımından Türkiye'nin en doğusunda bulunmaktadır. Bu durum, Iğdır'a göç eden öğrencilerin, önceki yaşadığı yerleşim yerinden daha da uzaklaşmasına neden olmaktadır. Ayrıca Iğdır'ın kendine özgü coğrafi yapısından kaynaklı hava kirliliği ile sosyal faaliyet alanların yetersizliği, kentin az gelişmiş yapısı ve çevre kirliliği vb. etkenler öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Söz konusu olumsuz

etkenler, öğrencilerin kente uyum ve motivasyon sürecini de dolaylı yünden etkileyebilmektedir. Kentin olumsuz koşulları bağlamında görüş beyan eden katılımcıların ifadeleri şöyledir: *“Hava kirliliği, sonra çevre kirliliği, biraz ulaşım”* (K10, Erkek, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr). *“Hava koşulları, kesinlikle hava koşulları. Kendi şehrimizde de aynı olmasına rağmen burda geceleri baya bir soğuk oluyor. O yüzden yani okula çoğunlukla hasta gidiyoruz”* (K8, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr). *“Havası hoşuma gitmedi doğrusu. Bunaltıcı bir havası var”* (K12, Erkek, 24 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr). *“Olumsuz ekten kışın çok soğuk olması, yazın da çok sıcak olması. Ulaşım sıkıntısı olması”* (K14, Erkek, 23 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr). Şeklinde görüş beyan eden katılımcıların, kentin daha çok hava koşullarından ve çevre kirliliğinden olumsuz etkilendiği anlaşılmaktadır. Diğer katılımcılar ise, sosyal faaliyet alanlarının yetersizliğinden yakılarak, bu durumu şöyle dile getirmiştir: *“İğdir’da okuduğum için memnunun, ama memnuniyetsizliğim de var. Çok fazla uzakta kalan bir şehir. Onun haricinde dediğim gibi sosyal aktiviteleri yok. Sosyalleşebileceğimiz alan, etkinlik imkânı yok çok fazla. O kadar”* (K2, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr). *“Hani herhangi bir şekilde olsun burda oturmak, buralarda gezip görebileceğimiz bir yer yokken, yaşadığım şehirde daha güzel alanlar, daha güzel gezilecek alanlar vardı yani”* (K4, Kadın, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr). Şeklinde görüş beyan edilmişler. Dolayısıyla bazı katılımcılara göre, kente uyum sürecini olumsuz etkileyen faktörler arasında; coğrafi, çevresel, sosyal ve ulaşım faktörleri daha çok ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Bu durum katılımcıların Iğdır ilinden memnun olmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca Iğdır’da sıcaklık farklarının fazla olması, öğrencilerin memnun olmadıkları bir diğer olumsuz etken olarak saptanmıştır.

Sosyo-Kültürel Uyuşmazlıklar

Eğitim amaçlı yapılan göçlerin, varış bölgelerinde adaptasyon bağlamında birtakım olumsuzlukların oluşmasına yol açmaktadır. Örneğin yerleşim alanlarının gelişmişlik düzeyleri arasındaki farkların çok fazla belirgin olması, sosyal adaptasyon süreci üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilmektedir. Ayrıca etnik unsur gibi farklı sosyal yapıların da uyum süreci üzerinde önemli oranda etkisi olduğu söylenebilir. Örneğin göç sonucu kaynak bölge ile hedef bölge arasında farklı geleneksel yapılarda doku uyumsuzluğu, uyuşmazlığı gibi durumların yaşanacağı muhtemeldir (Demirhan vd, 2016, s.24).

Katılımcılarla yapılan görüşmelerde, katılımcıların yaşadıkları bölgelerin sosyo-kültürel düzeyinin, Iğdır’ın gelişmişlik düzeyinden yüksek olduğu ve bu durumdan olumsuz etkilendikleri görülmüştür:

“Farklar daha çok sosyalleşebiliyordum İstanbul’da iken. Iğdır’da çok mümkün olmuyor, çünkü yapacak fazla bir şey yok. Sosyal aktiviteleri düşük bir şehir. Onun haricinde başka söyleyeceğim bir şey yok” (K2, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Sosyalleşecek yer yok. Yurtta da aynı şekilde. Hiç sosyal alanımız yok. Spor aktivite yapacağımız hiç yer yok. Sürekli okula gel yurda git bu kadar” (K1, Kadın, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Hayır, hiç memnun değilim. Sosyalleşecek alan yok. Küçük şehir. Aktivitelerimiz yapamıyoruz. Sürekli stres içindeyiz. Bunalıyoruz. (K1, Kadın, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“İğdır’ da okuduğum için memnunun, ama memnuniyetsizliğim de var. Çok fazla uzakta kalan bir şehir. Onun haricinde dediğim gibi sosyal aktiviteleri yok. Sosyalleşebileceğimiz alan, etkinlik imkânı yok çok fazla. O kadar” (K2, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Olumsuz etkenler ulaşım. Ulaşım baya bir sıkıntılı. Çünkü sokaklar çok dar olduğu için arabalar hangi yönden geldiğini bilmiyoruz. O konuda sıkıntı yaşıyoruz. Küçük bir şehir olduğu için fazla aktivite yok. Aktivite olmadığı için biraz sıkılıyoruz” (K11, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Katılımcıların geldikleri şehirlere göre İğdır’ın sosyal mekânlarının az olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun öğrencilerin sosyal uyum sürecini doğrudan ya da dolaylı olarak etkilediği söylenebilir.

Bazı katılımcılarda İğdır’ın toplumsal yapısına uyum sağlamada birtakım problemler yaşadığı saptanmıştır. Uyum sürecinde özlem, şehrin gelişmişlik düzeyi vb. etkenleri katılımcıları olumsuz etkilediği ortaya çıkmıştır:

“Memleketim İğdır’a göre daha gelişmiş bir yer tabi ki. Hani sonuçta Vanlıyım. Van ile İğdır arasında gerçekten büyük bir fark var. Van hem kendini baya bir geliştirmiş, İğdır biraz gelişmemiş bana göre. Ekonomik olarak, sanayi olarak yani o açıdan biraz gelişmemiş diyebilirim” (K6, Kadın, 21 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“En büyük fark bence ulaşım. Ulaşım yönünden orası daha iyi. İsteddiğimiz yere çok daha kolay bir şekilde gidebiliyoruz. Burda servisler dolmadan gitmiyor mesala. İşten ondan sonra daha gelişmiş bir şehrimiz bence. Burası birazcık daha geri planda kalmış. Sokaklar vesaire, kaldırımlar bide yok. Kültürel olarak gelişmemiş. Ben burda geliştiğimi düşünmüyorum. Yani Üniversite ortamında geliştiğimi düşünmüyorum. Geldiğim yere her anlamda geri kaldığı için gelişmediğimi düşünüyorum ben burda” (K15, Kadın, 23 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Katılımcıların toplumsal yapıdan kaynaklı bir takım problemler yaşadığı gibi İğdır’ın etnik yapısından kaynaklı birtakım problemlerin de yaşandığı saptanmıştır:

“... Azeri Kürt karışık olduğu için bana biraz şey geliyor, tuhaf geliyor. Bazen Kürtçe konuştukları için anlamıyorum. Dil biraz sıkıntı benim için” (K10, Erkek, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Aynı etnik yapıya sahip yerleşim yerlerinden gelen katılımcıların, Iğdır'daki farklı etnik yapı karşısında birtakım problemler yaşadığı anlaşılmaktadır.

Ulaşım Sorunları

Katılımcılarla yapılan görüşmeler sonucunda ulaşım kaynaklı birtakım problemlerin yaşandığı dile getirilmiştir. Görüşme sorularından olan “Iğdır ilinde adapte sürecinizi etkileyen olumsuz etkenler nelerdir, açıklar mısınız?” sorusuna karşılık başta hava kirliliği olmak üzere, sıcaklık farların yüksek olması ve ulaşım bağlamında kendi yerleşim bölgelerine göre kıyasladıklarında birtakım eksikliklerin olduğu dile getirilmiştir:

“Hava kirliliği, sonra çevre kirliliği, biraz ulaşım. Yani bizim orda saat başı oluyordu. Saate göre idi. Burda ise araçlar doluma göre oluyor. O biraz sıkıntı. Yani aradaki farklar bunlar” (K10, Erkek, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“İki fark var benim gözümde: biri ulaşım diğeri kültürel. Kültürel fark, ulaşım bizim büyük şehir olduğu için hem ulaşım daha iyi, burası küçük olduğu için biraz daha sıkıntılı” (K14, Erkek, 23 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Aslında pek bir olumsuz etken yok. Olumsuz bir etken yok. Sadece hani il değişikliği olabilir. Servis koşulları falan, bunlar biraz adapteyi zorladı. Tabi daha kolay adapte olabilirdim, eğer servis sıkıntısı çekmeseydik, onun dışında bir şey yok” (K6, Kadın, 21 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Olumsuz etkenler ulaşım. Ulaşım baya bir sıkıntılı. Çünkü sokaklar çok dar olduğu için arabalar hangi yönden geldiğini bilmiyoruz. O konuda sıkıntı yaşıyoruz. Küçük bir şehir olduğu için fazla aktivite yok. Aktivite olmadığı için biraz sıkılıyoruz” (K11, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Havası hoşuma gitmedi doğrusu. Bunaltıcı bir havası var. Bide burda biraz ulaşım sıkıntısı var. Baya bir öğrencisi var. Biraz daha ulaşımı iyi seviyeye getirmeleri lazım. Çünkü kaç bin tane öğrenci var burda” (K12, Erkek, 24 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Katılımcıların da ifade ettiği gibi ulaşım anlamında birtakım problemlerin olduğu saptanmıştır. Ulaşım problemi, öğrencilerin Üniversiteye ya da Iğdır iline uyum sağlama sürecini olumsuz etkilediği söylenebilir.

3.2. Adaptasyonu Kolaylaştıran Çekici Faktörler

Iğdır ilinin coğrafik ve toplumsal yapısı ile sosyal ortamının göçmenler üzerinden oluşturduğu çekici etkenler bağlamında sınıflandırma yapılmıştır.

Coğrafi Yakınlık ve Kültürel Benzerlik

Iğdır, Ağrı Dağı'nın kuzeybatı eteklerinde yer alan ve 870 rakıma sahip, Doğu Anadolu Bölgesi Erzurum-Kars Bölümünde yer almaktadır. Türkiye haritasında da Ağrı ve Kars illerine sınırları içerisinde bulunan bir konumda yer almaktadır (Şekil 1) (Güneş ve ark., 2017, s.19-68).

Şekil 1. Iğdır İlinin Lokasyon Haritası

Çalışmada katılımcılara “Iğdır’a adapte olup olmadığınız hakkında ne söylersiniz, açıklar mısınız?” sorusuna karşılık genel anlamda kendi memleketlerinin Iğdır’a olan yakınlığı ve benzer niteliklere sahip olmasından dolayı uyum süreçlerinin kısa sürede gerçekleştiği görülmüştür. Katılımcıların yakın illerden Iğdır’a geldiği ve Iğdır’ın kendilerine yakın ve benzer olan toplumsal ve yapısal özellikleri, öğrencilerin adaptasyon süreçleri üzerinde olumlu etki yapmaktadır. Çalışmada katılımcıların birçoğu birinci soruya Iğdır’ın yakın il olması ve benzer toplumsal, yapısal ve coğrafi niteliklere sahip olması şeklinde cevap verdiği ortaya çıkmıştır:

“Adapte oldum. Çünkü ben de Doğubayazıt’tan (Ağrı iline bağlı ilçe) gelmiştim. Orası da büyük bir şehir değildi. Küçüktü. Adapte oldum uyum sağladım” (K1, Kadın, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr)

“Iğdır’a adapte oldum. İlk birkaç ay zorluk çektim. Daha sonrasında alıştım. Küçük bir şehir olduğu için zorluk çekmedim” (K2, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr)

“Iğdır yaşadığım şehre yakın olduğu için ben kolay bir şekilde adapte olabildim. Özellikle de küçük bir şehir olması, özellikle sınıftan ve oda arkadaşlarımla iyi anlaşabildiğim için adapte olabildim kolay bir şekilde benim için güzeldi. Rahat bir

şekilde adapte olabildim” ” (K3, Kadın, 18 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr)

“İğdir’a kolay adapte oldum aslında. Küçük bir şehir. Böyle birde ekstra akrabalarım da var. Hemşerilerim çok. Bu yüzden çok kolay adapte olduğumu söyleyebilirim. Hiç yabancılik çekmedim açıkçası. Kendi memleketim gibi yar. Sadece arada birkaç şehir farkı var. Onun dışında, benzerlikleri çok. Benim memleketime benzediği için pek bir sıkıntı yaşamadım. Kolay adapte oldum yani” (K6, Kadın, 21 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Aslında İğdir küçük bir şehir olduğu için hemen adapte oldum. Bilmediğim bir ye olmadı. Dediğim gibi küçük bir şehir olduğu için hemen yerleri buldum. Yani sıkıntı yaşamadım diyebilirim” (K11, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Öğrencilerin adapte sürecinde kendi akrabalarının eğitim aldığı okulda bulunması, uyum sürecini hızlandırdığı görülmektedir. Katılımcılar, şehrin kendi memleketlerine yakın ve küçük olması uyum süreçlerini kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir.

Nüfus ve trafik yoğunluğunun az olması katılımcılar tarafından çekici bir etken olarak görülmektedir. Ayrıca şehrin küçük olması, öğrencilerin şehri kısa sürede öğrenmeleri ve tanımlarına olanak sağladığından adapte süreçlerini pozitif yönde etkilemiştir:

“Küçük bir şehir olması benim için daha hızlı bir şekilde oldu. Yani mahalle araları hepsi bir yere toplanıyor. Yani kaybolma sıkıntısı yaşamadım. O yüzden daha iyi” (K10, Erkek, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Yani İstanbul’dan geldiğim için çok da kıyaslamak istemiyorum. Ama yani küçük şehir olması aslında bir avantaj. Daha çok güven duygusu aşıladı bana. Etrafı sürekli aynı yerlerden geçtiğim için daha fazla tanıdım insanları. O yüzden, yani bu kadar” (K2, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“İğdir aslına uzak ama arkadaşlarımız sayesinde hani burası doğu şehri olduğu için o yüzden iyi ki gelmişim. Memnunum burda okuduğuma” (K8, Kadın, 21 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

İğdir coğrafi olarak Doğuda bulunması ve bazı katılımcıların da İğdir’a yakın yerleşim bölgelerinden gelmesi uyum süreçlerini kolaylaştırmıştır. Ayrıca şehrin küçük olması öğrencilerin kısa sürece caddeleri tanımasını ve yürüme mesafesi sonucu ihtiyaçlarını karşılamaları gibi ulaşım bağlamında problemlerin ortadan kalkmasını kolaylaştırmaktadır.

Toplumsal Doku Uyumu

Doku uyumsuzluğu, bir bireyin çeşitli sebeplerle göç ettiği toplumsal yapıya tutunamaması, alışamaması şeklinde ifade edilebilir. Ayrıca nüfusun artması sonucu sı-

kışan bireylerin başka bir yerleşim alanlarında yaşama isteği olarak yaklaşılabılır (Konuk, 2022, s.13). Toplumsal doku uyumu ise homojen kültürel kodlara sahip bireylerin ya da kitlelerin kaynaşma, birleşme ya da bir arada yaşama süreçlerinin kolay bir şekilde gerçekleşmesi olarak ifade edilebilir. Yapılan görüşmeler sonucunda katılımcıların Iğdır'ın toplumsal yapısına benzer yerleşim yerlerinden geldiklerinden, Iğdır'a uyum süreçlerinde olumsuz bir durumun olmadığı ortaya çıkmıştır:

“Pek fark yok ama. Sadece bizim memleketin biraz doğası var. Yerleşim olarak da hemen hemen yakın. Toplum olarak benzer yönleri var. Mesele insanların birbirine danışması, yardımlaşması gibi. İyi yönleri var. Benzer yönleri” (K12, Erkek, 24 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Öğrencilerin Iğdır halkı ve Üniversite öğrencileri arasında sıcak bir ilişki içerisinde oldukları görülmektedir. Genel anlamda Iğdır'ın toplumu ile kaynaştıkları saptanmıştır:

“Güzel bir yer aslında. Küçük olması iyi. İnsanları da sıcak. Her toplumda iyi kötü yerleri var ama. Çoğunluğa bakıyorum ben. Sevdim buraları. Sadece biraz hava durumu biraz iyi değil. Yoksa güzel bir memleket, insanları sıcak, çoğunluğa göre” (K12, Erkek, 24 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Aynı etnik yapıya sahip katılımcıların Iğdır'a uyum süreçlerinin daha kolay olduğu söylenebilir. Parekh'in Üçlü Göç kuramında etnik ve milliyetçi yaklaşımında aynı etnik yapıya mensup yapıların göç ettikleri mekânlarda, toplumsal uyum süreçlerinin hızlı olduğu dile getirilmektedir (Türkkan, 2019, s.36-37). Katılımcı yedi (K7), uyum sürecini kolaylaştıran faktörün aynı etnik yapıya mensup olduğunu ifade etmiştir:

“Azeri olmam” (K7, Erkek, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Öğrencilerin Iğdır'ın sosyal dokusuna yakın olan toplumsal bir yapıdan geldiklerinden, Iğdır'a uyum süreçlerinde zorlanmadıkları görülmüştür. Başka bir ifade ile benzer kültürel dokuya sahip bireylerin, uyum süreçlerinin daha kolay olduğu bulgusu ortaya çıkmıştır:

“Birincisi doğu şehrine geldiğim için ve kendimde doğulu olduğum için burda birçok doğulu arkadaş edindim. O yüzden de zorlanmadım. Çok sevindim. Hatta direk birbirimize uyum sağladık. O beni baya bir şey yaptı yani olumlu etkiledi” (K8, Kadın, 21 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Yerleşim yerleri belli zaten. Doğu bölgesi olması, Belli bir yerleşim seviyesi var zaten. Kendimi insanlara karşı sıcak hissettim” (K12, Erkek, 24 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Önceki sorumda da belirtmiştim aslında burda akrabalarımın olması ve benim ço-

ğunluk buranın Vanlı olması onun dışında pek bir şey yok. Olumlu faktörler bunlar” (K6, Kadın, 21 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Katılımcılara uyum süreçleri ile alakalı yöneltilen sorular sonucundan, elde edilen verilere bakıldığında benzer kültürel kodlara, sosyal yapıların uyum süreçleri üzerinde pozitif etkisi olduğu görülmektedir (Yıldız, 2019).

Akademik ve Sosyal Ortam (Arkadaşlık İlişkileri, Hocaların Rolü vb)

Durkheim’in İntihar isimli çalışmasında bireyin toplumun önemli bir paçası olduğunu ve bu parçanın bütün ile olan ilişkisi nispetinde toplumsal bütünleşmenin sağlanacağını ve böylece intihar üzerinde pozitif yönde etkili olacağını ifade etmektedir. Durkheim, bireyin toplumla bağ kurma derecesine göre intihar vakalarının değişebileceğine değinmektedir. Kendi ifadesinde de görüleceği gibi “*“Aşırı bireyselleşme intihara götürdüğü gibi, yeterince bireyselleşememe de aynı sonuçları doğurur. İnsan toplumdan koptuğunda kendini kolaylıkla öldürdüğü gibi, onunla aşırı biçimde bütünleştiğinde de kendini öldürmektedir”* toplumda kopan bireyin intihara maruz kalacağı muhtemeldir. Ayrıca toplumsal şuurun birey üzerindeki etkisini fazla olması da intiharın başka bir boyutunu doğurmaktadır (Durkheim, 1986, s.245). Durkheim’in çalışmasına benzer şekilde katılımcıların toplumsal uyumunu kolaylaştıran ve intihar gibi anemik davranış sergilememesinin altında yatan asıl etkenin arkadaş çevresi olduğu ortaya çıkmıştır:

“Cidden söylüyorum, oda arkadaşlarım iyi olmasa idi, belki ben burda hiç dayanamazdım, çünkü ben susup oturduğum zamanlarda bile gelip beni kaldıran kendi ortamlarına sokan insanlardı gerçekten. Hepsine ayrı teşekkür ederim. Ben kendi köşeme çekildiğim zamanlarda bile onlar benim susması ya da düşüncelere dalmama izin vermeyip ortama karışmamı sağlayan, beni hiç bir zaman tek bırakmayan beraber gezmeye gittiğimiz, hatta çarşıya çıktığımızda bile bana göz kulak olan hani bir kız kardeşleriymişim gibi davranmaları bide sınıf arkadaşlıkları ortamları herhangi bir kaç kişiniz dışında diğerleri ile pek de muhatap değilim ama onlar da etkili oldu benim için” (K4, Kadın, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Memnunum. Bölümümü de seviyorum. Şehrime uzak değil. Kampüsümüzün için de özellikle birçok etkinlik yapabiliyoruz. Alışveriş için gidebildiğimiz marketler var. Bu benim için bir avantaj. Aynı zamanda yurdumuza çok yakın olan bir yürüyüş alanı var. Orda da istediğimiz zaman yürüyüş yapabiliriz ve yurt için de istesek de dışarı çıkabiliyoruz. Zaten 11 e kadar çıkıp girme hakkımız var. Yurdun bahçesinde çardaklarımız var. Kantinimiz var. Gidip orda rahat bir şekilde sohbet edebiliyoruz. Bu da benim memnun olmama bir sebep açıkçası. Ve arkadaş çevresi de rahat olduğu için bu benim için artı bir avantaj oluyor. Iğdır da okuduğuma memnunum” (K3, Kadın, 18 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Elde edilen bulgulara genel anlamda bakıldığında öğrencilerin kendi arkadaş çevresinin uyum süreçlerinde önemli bir etkisinin olduğu saptanmıştır. Iğdır’ın genel

anlamdaki toplumsal yapısının uyum sürecinin, öğrencilerin kısmen adapte ettiği sonucuna varılabilir. Fakat katılımcıların adaptasyonunu ve tutunmasını önemli oranda kolaylaştıran en büyük etkenin kendi ortamları olduğu tespit edilmiştir. Çünkü okul, yatakhane vb. mekânlarda öğrencileri birbirine sıkıca bağlayan, yakınlaştıran etkenlerin, birbirleri arasındaki yakınlaşma olduğu görülmüştür.

“Yani sadece arkadaşlarım diyebilirim. Arkadaşlarımla aram düzeldikçe, birbirimize alıştıkça aile gibi olduk. Burdaki kalma sebeplerim arkadaşlarım diyebilirim ” (K15, Kadın, 23 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr)

Katılıcının (K4) ifadelerinde görüldüğü üzere arkadaş ortamların bireyin yalnızlık, ruhsal bozukluklar gibi birtakım olumsuz davranışların oluşmasını engellemektedir. Bireyin adaptasyon sürecinde, arkadaş ortamının tampon mekanizması görevi görmektedir.

“Arkadaşlarım. Yalnızca arkadaşlarım. Okulda olan arkadaşlıklarım. Onlar sadece beni olumlu etkiledi” (K1, Kadın, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Tamamen arkadaş ortamı, okuldan kaynaklanan... Onun haricinde başka bir şey yok” (K2, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr)

“Az önce söylediğim gibi, arkadaş çevresi, yaşadığım şehre yakın olması. Aslında pek olumsuz bir etkeni yok. Benim için zor olması alışmak. Olumsuz bir yanı yok benim için” (K3, Kadın, 18 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr)

“Meselen Yurttaki arkadaş ortamı. Hemen hemen kaynaşmamız. Aynı şekildeki ortamımızla hemen hemen orada kaynaşmamız. Kendi aramızda bir aktivite yaptık, hemen buraya şey olduk” (K5, Erkek, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Birincisi doğu şehrine geldiğim için ve kendimde doğulu olduğum için burda birçok doğulu arkadaş edindim. O yüzden de zorlanmadım. Çok sevindim. Hatta direk birbirimize uyum sağladık. O beni baya bir şey yaptı yani olumlu etkiledi” (K8, Kadın, 21 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Adapte oldum. Adapte olmamın sebepleri de ilk geldiğim zaman kurduğum arkadaş ortamı öyle diyim. Yani benim burda üçüncü yılım arkadaşlarım geçen sene mezun oldular. Ben hala burdayım. Arkadaşlarım sayesinde adapte oldum diyebilirim” (K14, Erkek, 23 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Adapte sürecinin en büyük rolü arkadaş ortamı, arkadaş ortamı bu süreçte beni çok etkiledi. Yani arkadaş ortamı iyi olduğu için hemen Iğdır’a adapte oldum diyebilirim” (K11, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Katılımcıların beyanlarından da görüleceği gibi sosyal çevrenin kitlelerin bütünleşmesi üzerinde önemli oranda etkisi olduğu görülmektedir. Çünkü aynı ülkenin aynı

kültürel yapısına sahip öğrencilerin, uyum süreçlerinde kültürün önemli oranda işlevsel boyutunun olduğu söylenebilir. Bireyin yalnız kalması durumunda arkadaş ortamının bireyin aklı üzerinde ebeveyn görevi gördüğü söylenebilir. Çünkü arkadaş ortamının oluşturduğu kolektif şuur bireyin sosyal uyumunda önemli bir bağ oluşturmaktadır. Bu nedenle aynı kültüre sahip arkadaş ortamların, bireylerin toplumla kaynaşmasında önemli oranda işlevsel bir boyutu bulunmaktadır (Eliot, 1981, s. 31). Bu bulgulara benzer olarak “İğdir Üniversitesi Öğrencilerin Aile Bağlarının Araştırılması: İğdir Üniversitesi Örneği” çalışmasında da üniversite arkadaş ortamının, bireyin uyumunu kolaylaştırdığı tespit edilmiştir (Akyıldırım, 2025, s.363).

Bazı katılımcıların (K13) İğdir’in sosyal dokusu ile güzel bir şekilde adapte olduğu görülmektedir. Hatta yaz tatilinde bile İğdir’da kaldığını ifade etmektedir:

“Valla ikinci yılım İğdir’da, çok güzelde adapte oldum. Yani yazın da burda kaldım. Hiç gitmeyi de düşünmüyorum. Baya memnun oldum. Bazı sıkıntıları da var ama yanı sıra gayet iyi sevdim” (K13, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

Katılımcılar İğdir üniversitesindeki sosyal uyumunu ve sosyal kabul süreçlerini hızlandıran diğer bir diğer etkenin de üniversite hocalarının olduğunu ifade etmekte. Öğrencilerin derse adapte etmelerinde akademik personellerin rolünün bulunduğu görülmektedir. Bazı öğrencilerin üniversitenin şehrin dışında olmasında dolayı bu durumda memnun olmadıkları anlaşılmaktadır:

“Memnunun çünkü bazı hocalar üstümüzde duruyor (ilgileniyor). Bizi daha çok derse yönlendiriyor. Arkadaş çevre de aynı şekilde hepimiz böyle bir şekil ders çalışma şeyimiz var. Bura çok şükür memnunum” (K5, Erkek, 19 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Memnunun memleketime yakın çok fazla uzağa gitmek istiyordum ama burası da gayet güzel. Hocalarımdan da memnunun arkadaşlarımdan da. Ya konum olarak her ne kadar dağın başı da olsa bence güzel bir yer. Pişman değilim geldiğime.” (K8, Kadın, 20 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Memnunum. Nasıl memnunum hocalarımdan memnunum. Hocalar bize çok yardımcı oluyor. Üniversitemi de seviyorum. Yani hiçbir sıkıntı yok” (K14, Erkek, 23 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

“Daha iyi bir üniversitede olmayı tercih ederdim. Hocalarımdan memnunum ama. Üniversiteden memnun değilim sanırım. Daha iyi bir şehirde okumak isterdim” (K15, Kadın, 23 yaşında, Ön Lisans öğrencisi, Bekâr).

İğdir ilinin gelişmişlik düzeyi Batıdaki birçok ilin gelişmişlik düzeyine göre az olduğundan, bazı katılımcıların memnun olmadıkları görülmektedir. Memnun olan katılımcıların da İğdir’in gelişmişlik düzeyine yakın olan yerleşim yerlerinden geldiği

ve daha kolay adapte olduğu yorumu yapılabilir.

Elde edilen veriler sonucunda katılımcıların Iğdır'a adapte olmalarında birbirleri arasındaki dayanışmanın doğrudan etkili olduğu söylenebilir. Nitekim Durkheim, dayanışmanın intiharla ters orantılı olduğunu ifade etmektedir (Slattery, 2014, s.118).

4. Sonuç ve Öneriler

Bulguların Kuramsal Bağlamda Temellendirilmesi

Çalışmada elde edilen bulgulara bakıldığında Berry'nin Kültürleşme kavramı ile ilişki olarak öğrencilerin Iğdır'da uyum süreçlerini kolaylaştıran en büyük etkenin arkadaş çevresi ve bu ortamdaki davranışların etkili olduğu söylenebilir. Başka bir ifade ile katılımcıların davranışlarında uyumu kolaylaştıran Iğdır'ın toplumsal yapısında ziyade, arkadaş etkisinin önemli rol oynadığı söylenebilir. Sonuç olarak Berry'nin kültürleşme kavramı çerçevesinde temellendirilebilir. Üniversitedeki arkadaş ortamının bireyin adaptasyon süreci kolaylaştırması, Everett Lee İtme-Çekme Kuramı bağlamında değerlendirilebilir. Arkadaş etkisinin çekici bir etken olduğu görülmüştür. Katılımcıların benzer toplumsal yapıya ve kültüre sahip arkadaş ortamı bulmaları, Parekh'in Üçlü Göç Kuramı bağlamında ele alınabilir. Ayrıca Bourdieu'nun Habitus kavramı ile de ilişkilendirilebilir. Katılımcıların başka bir ilde alışkın oldukların yaşamların dışında bir mekanda yeni alışkanlıklar kazanarak hayata tutunmaktalar. Öğrenciler yeni alışkanlıklar, yatkınlıklar öğrenmeleri Bourdieu'nun Habitus kavramı ile ilişkilendirilebilir. Turner'ın Kırılma teorisi bağlamında çalışmaya bakıldığında bazı katılımcıların üniversite ortamında adaptasyon problemi yaşadığı görülmüştür. Bu durum Turner'ın Kırılma teorisi ile temellendirilebilir.

Bulguların Genel Değerlendirilmesi

Coğrafi ve Fiziksel Faktörler: Iğdır'ın iklimi, hava ve çevre kirliliği, sosyal etkinlik alanlarının yetersizliği gibi unsurlar öğrencilerin memnuniyet düzeyini düşürmüş ve uyum sürecini olumsuz anlamda etkilemiştir. Şehrin küçük olması bazı yönlerden kolaylık sağlasa da, gelişmişlik düzeyinin düşük olması motivasyon kaybına yol açtığı görülmüştür.

Sosyo-Kültürel Uyuşmazlıklar: Katılımcılar geldikleri şehirlerin sosyal ve kültürel açıdan daha gelişmiş olduğunu belirtmiş; sosyal alan eksikliği, farklı etnik yapıların getirdiği iletişim sorunları ve yerel halkla kültürel farklılıklar gibi nedenlerle zaman zaman uyumsuzluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Ulaşım Sorunları: Yetersiz toplu taşıma, uygun olmayan servis sistemi gibi ulaşım problemleri de öğrencilerin günlük yaşamını ve kente adaptasyonunu olumsuz etkilemiştir.

İtici faktörler bağlamında değerlendirildiğinde, öğrencilerin Iğdır'a adaptasyon sü-

recinde karşılaştıkları zorlukların büyük ölçüde altyapı eksiklikleri ve sosyal yaşam olanaklarının sınırlılığı ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Coğrafi Yakınlık ve Kültürel Benzerlik: Öğrencilerin büyük bir kısmı Iğdır'a yakın illerden geldiği için coğrafi yakınlık, alışma sürecini kolaylaştırmıştır. Ayrıca şehirlerin benzer büyüklükte olması, sosyal yapılarındaki paralellikler ve kültürel kodların benzeşmesi, öğrencilerin yabancılık çekmeden ortama adapte olmalarına olanak tanımıştır. Küçük şehir olması, kolay yön bulma, güvenlik hissi ve tanıdık çevre etkisiyle de bu süreç hızlanmıştır.

Bazı katılımcıların Iğdır'da akrabalarının olduğunu ve bu durumun da Iğdır'a sosyal uyumu kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Bu durum akrabaların toplumsal uyumu önemli oranda kolaylaştırdığını ve öğrencilerin başarısına dolaylı da olsa pozitif yönde etki yaptığı söylenebilir.

Çekici etkenler olarak Iğdır iline yakın bölgelerden eğitim amaçlı gelen öğrencilerin, daha kolay bir şekilde adapte olduklarını ifade etmişlerdir. Çünkü toplumsal yaşam, kültürel bağlamda birbirlerine yakın ve benzer olduğundan sosyal uyum süreçlerinin daha kolay bir şekilde gerçekleştiği görülmektedir.

Toplumsal Doku Uyum: Katılımcıların büyük çoğunluğu, Iğdır'daki toplumsal yapıyla kültürel benzerlik gösteren bölgelerden geldiğinden, yerel halkla iletişimde sorun yaşamadıklarını, toplumsal sıcaklık ve yardımlaşma gibi unsurların olumlu etkilerini vurgulamıştır. Aynı etnik kökenden gelen katılımcıların (örneğin Azeri kimliği) bu uyumu daha da kolaylaştırmış, kültürel dokuya sahip bireylerin hızlı kaynaşması gözlemlenmiştir.

Akademik ve Sosyal Ortam (Arkadaşlık İlişkileri, Hocalar): Uyum sürecinde **en güçlü destek mekanizmasının arkadaş çevresi olduğu ortaya çıkmıştır. Oda ve sınıf arkadaşlıkları, bireyin yalnızlık hissini azaltmış; sosyalleşme, ruhsal denge ve topluma tutunma konusunda önemli bir rol oynamıştır.** Ayrıca akademik personelin ilgisi, öğrencilerin derslere ve üniversiteye olan aidiyetini artırmıştır.

Yerel Yöneticilere ve Üniversitelere Öneriler

- Öğrencilerin sosyal uyumunu kolaylaştırmak adına kültürel etkinlik alanları, kütüphane, sinema, spor salonları, sosyal tesisler gibi mekânların artırılması gerekmektedir.
- Özellikle üniversite öğrencileri için düzenli olarak kültürel festivaller, etkinlik günleri, hemşehri buluşmaları gibi programlar düzenlenerek toplumsal kaynaşma teşvik edilebilir.
- Kampüs alanında öğrencilerin birlikte vakit geçirebileceği kafeterya, oturma alanları, yürüyüş parkurları gibi sosyal mekânların çoğaltılması öğrencilerin kampüse olan bağlılığı üzerinde olumlu etki yapacağı düşünülmektedir.

- Öğrenciler arasındaki sosyal bağlılığın, bireysel uyum ve ruh sağlığı üzerinde önemli etkisi olduğundan, bu ortamların oluşumunu destekleyecek şekilde kulüp faaliyetleri, yurt içi sosyal programlar, mentorluk sistemleri geliştirilmelidir.
- Kampüse ulaşımı kolaylaştıracak şekilde servis sistemlerinin iyileştirilmesi, düzenli ve uygun fiyatlı toplu taşıma hatları sağlanmalıdır.
- Akademik personelin öğrenciyle birebir ilgilenme kapasitesini artırmak için akademik danışmanlık sistemi daha etkin kılınmalı; öğrenci-öğretim üyesi ilişkileri güçlendirilmelidir.
- Öğrencilerin psikolojik ve sosyal desteğe erişimlerini kolaylaştırmak için üniversite bünyesinde rehberlik ve psikolojik danışma merkezleri daha aktif ve görünür hale getirilmelidir.
- Iğdır ilinin itici ekenleri olarak hava ve çevre kirliliği ile öğrencilerin okula ulaşım anlamında problem yaşadığı tespit edilmiştir. Hava kirliliği için Iğdır'ın merkezinde doğal gazın ivedi ile tüm ovaya yaygınlaştırılması ve çevre kirliliği için de yerel yönetimlerin çevre temizliği hususunda daha da hassas olmaları gerekmektedir.

Gelecek Çalışmalar İçin Tavsiyeler

- Bu çalışmada nitel veriler öne çıkmış olsa da, öğrenci memnuniyeti, adaptasyon düzeyi ve sosyal uyum gibi değişkenlerin nicel verilerle desteklenmesi, daha güçlü ve ölçülebilir sonuçlar verebilir.
- Anket uygulamaları ve ölçek temelli çalışmalar ile katılımcı sayısı artırılarak verilerin istatistiksel olarak da güvenilirliği sağlanabilir.
- Uyum sürecinde etnik benzerliğin etkisi dikkat çekici bir bulgu olarak öne çıkmıştır. Bu bağlamda farklı etnik kökenlerden gelen öğrencilerle ayrı ayrı çalışılarak kültürel uyum süreçleri detaylandırılabilir.
- Azeri, Kürt, Türk, Arap gibi etnik kimliklerin kentle ilişkisi karşılaştırmalı olarak ele alınabilir.
- Uyum süreçlerinde cinsiyete bağlı olarak farklı etmenlerin rol oynayıp oynamadığı incelenebilir. Özellikle güvenlik hissi, sosyal destek sistemleri ve barınma koşulları gibi değişkenler bu bağlamda önemlidir.
- Iğdır'da yaşayan yerel halkın üniversite öğrencilerine bakışı, öğrencilerin topluma katılım düzeyini etkileyebilmektedir. Bu nedenle halkın öğrencilere yönelik tutumları da değerlendirilmelidir.
- Hava kirliliği ve çevre koşullarının öğrencilerin akademik motivasyonu ve

psikolojik iyi oluş halleri üzerindeki etkileri ayrı bir araştırma konusu yapılabilir.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makale yazım ve intihal/benzerlik açısından kontrol edilmiştir. Makale, “*en az iki dış hakem*” ve “çift taraflı körleme” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Makalede kullanılan ölçek için yazar(lar) tarafından ölçeğin orijinal sahibinden izin alındığı beyan edilmiştir. Yazar(lar), dergiye imzalı “*Telif Devir Formu*” belgesi göndermişlerdir. Bu çalışma, araştırma ilke ve kurallarına riayet edilerek, yayın ve araştırma etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışmada faydalanan kaynaklar, kaynakçada usulüne uygun olarak gösterilmiştir. Bu çalışma için, Iğdır Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanlığının **02.01.2025** tarih ve **2025/1** sayılı kararı ile izin alınmıştır.

YAZAR KATKILARI / AUTHORS' CONTRIBUTIONS:

Kavramsallaştırma, orijinal taslak yazma, düzenleme – **Y1** ve **Y2**, veri toplama, metodoloji, resmi analiz – **Y1** ve **Y2**, Nihai Onay ve Sorumluluk – **Y1** ve **Y2**.

Kaynakça

- Akıncı, B., Nergiz, A., Gedik, E., (2015). Uyum Süreci Üzerine Bir Değerlendirme: Göç ve Toplumsal Kabul. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 80.
- Aksoy, E., Dülger, S., Köksal, A. (2018). Bilimsel Araştırmalarda Evren, Örneklem, Varsayım ve Değişken. Ö. Güngör (Ed.), *Bilimsel Araştırma Süreçleri-Yöntem, Teknik ve Etiğe Giriş El Kitabı* (s.137-167). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Akyıldırım, E., (2025). Iğdır Üniversitesi Öğrencilerin Aile Bağlarının Araştırılması: Iğdır Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 8(4), 358-367.
- AKSOY, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 292-303.
- Akyıldız, İ.E., Ertürk, E., (2021). Lee Kuramı Perspektifinden Kırdan Kente Göçün

Mekaniği: *Bursa Örneği*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 30 (2), 14.

Arslantürk, Z. (2016). *Uygulamalı sosyal araştırma metot ve teknikler SPSS* (4. Baskım). İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Avcı, M. (2006). Ergenlikte Toplumsal Uyum Sorunları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 39-63.

Balcı, M. E. (2022). Zorunlu Göç: Kimlik, Aidiyet ve Uyum Çerçevesinde Bir Değerlendirme. *Tezkire Dergisi*, 110-116.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological bulletin*, 117(3), 497.

Berg, B. L., Lune, H., (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Çev. Aydın H., Konya: Eğitim Yayınevi, 71-72.

Berry, J. W. (2006). *Contexts of acculturation*. In D. L. Sam & J. W. Berry (Eds.), *The Cambridge handbook of acculturation psychology* (pp.97-112). Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Bourdieu, Pierre Et Al. (1990). *Photography: A Middle-Brow Art*, Stanford :Stanford University Press Bourdieu.

Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness in qualitative research. *Medsurg nursing*, 25 (6), 435.

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.

Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler*

Enstitüsü Dergisi (İLKE), S.17, 67-91.

Demirhan, Y., & Aslan, S., (2016). Türkiye'nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi. *Bilgi ve Toplum*, 5 (9), 24.

Durkheim, E, (1986). *İntihar*, (çev. Özer Ozankaya), Cem Yayınları, 235-245.

Eliot, T. S., (1981). *Kültür Üzerine Düşünceler*, (çev. Sevim Kantarcıoğlu), Kültür Bakanlığı Yayınları, 31.

Gallagher, S. (2022). What is phenomenology? In *Phenomenology* (pp. 1-10). Cham: Springer International Publishing.

Goffman E., (2014). Damga: Örselenmiş Kimliğin İdare Edilişi Üzerine Notlar, Ankara: *Heretik Yayıncılık*.

GTS, 2025. ([https://www.goc.gov.tr/Kurumlar/Goc.Gov.Tr/Files/Goc_Terimleri_Sozlugu\(1\).Pdf](https://www.goc.gov.tr/Kurumlar/Goc.Gov.Tr/Files/Goc_Terimleri_Sozlugu(1).Pdf)), Erişim Tarihi. 13.04.2025.

Günay, Ü. (2006). Kuramsal yaklaşım ve Türk sosyolojisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 509-542.

Güneş, M., Akyıldız, A., Keklik, M., (2017). *Osmanlı Belgelerinde Iğdır*. Matsis Matbaa, 19-68.

Gürbüz, S., Şahin, F., (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayınları.

Holloway, I., Wheeler, S., (1996). Qualitative research for nurses. Oxford: Blackwell Science Ltd.

Kaplan, M., Yardımcıoğlu, M., (2020). Alan, Habitus ve Sermaye Kavramlarıyla Pierre Bourdieu. *Habitus Toplumbilim Dergisi*, Sayı (1).

Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (23. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kitzinger, J. (1995). Qualitative research: introducing focus groups. *Bmj*, 311(7000),

299-302.

Konuk, T. (2022). Uluslararası Göçün Temel Makro Ekonomik Göstergeler Üzerine Etkisi: Göç Alan Ülkelere Dayalı Panel Veri Analizi. Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, 13.

Krefting, L. (1991). Rigor in qualitative research: The assessment of trustworthiness. *The American Journal of Occupational Therapy*, 45 (3), 214-222.

Kvale, S. (1996). *InterViews: an introduction to qualitative research interviewing*. Sage.

Lamont, M., Swidler, A., (2014). Methodological pluralism and the possibilities and limits of interviewing. *Qualitative sociology*, 37, 153-171.

Online Etymology Dicitoanary: (<https://www.etymonline.com/word/integrate>) adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi (03.12.2024).

Özcan, D. E. (2017). Çağdaş Göç Teorileri Üzerine Bir Değerlendirme. İş ve Hayat Dergisi Ekonomi Hukuk Ve Sosyal Politika, 4, 193.

Özçürümez, G. (2013). Damgalayan ve Damgalanan Psikiatri, *TPD 17. Yıllık Toplantı ve Klinik Eğitim Sempozyumu*, Antalya.

Recepoglu, M., Değer, M. K., (2021). Türkiye'nin Az Gelişmiş İllerinde İç Göçün Belirleyicileri: Panel Çekim Modelinden Bulgular (2008-2013). *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 59-61.

Saggar, S., Somerville, W., Ford, R. ve Sobolewska, M. (2012). The impacts of migration on social cohesion and integration: Final Report Migration Advisory Committee, 18.

Slaterry, M. (2014). Sosyolojide Temel Fikirler, (çev. Ümit Tatlıcan), Sentez Yayıncılık.

Sözer, M. A. (2019). Göç, Toplumsal Uyum, Aidiyet, *Journal of Bayburt Education Faculty*, 14(28), 418-431.

- Tatlıcan, Ü., Çeğin, G. (2007). “Bourdieu Ve Giddens: Habitus Veya Yapının İkiliği”,
İçinde: Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı, Ümit Tatlıcan (Der.) Ocak
ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi. İstanbul: İletişim Yayınları
- TDK, 2023. Türkiye Dil Kurumu. <https://sozluk.gov.tr/> . Erişim Tarihi (26.12.2023).
- Turhanoglu, A., Suğur, N., Gönç Şavran, T., Çetin, O. (2012). Sosyolojide Araştırma
Yöntem ve Teknikler. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Turner, Bryan S., (2006). Vulnerability and Human Rights. Pensilvania: The Pennsy-
lvania State University Press, s.28.
- Türkdoğan, O. (1977). Türkiye’de Köy Sosyolojisinin Temel Sorunları, Dedekorkut
Yayınları, İstanbul, 75.
- Türkkan, B., (2019). Uluslararası Göç Olgusu: Suriyeli Göçmenlerin Türkiye’deki
Ekonomik ve Sosyal Yapı Üzerine Etkileri. (Yayınlanmış Yüksek Lisans),
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi 36-37.
- Van Manen, M. (2017). But is it phenomenology? *Qualitative health research*, 27(6),
775-779.
- Wallace, R., Wolf, A., (2012). *Çağdaş sosyoloji kuramları-klasik geleneğin genişle-
tilmesi* (M. R. Ayas ve L. Elburuz, Çev.). Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Yalçın, C. (2004). Göç Sosyolojisi, Anı Yayıncılık, 13-50.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. An-
kara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Şimşek, H., (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. An-
kara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. (2019). İstanbul – Bayrampaşa’da Yaşayan Balkan Göçmenlerinin Sosyal
Uyumu ve Kente Katılımlarının İncelenmesi. (Yayınlanmış Yüksek Lisans
Tezi). Marmara Üniversitesi.